

USA och kriget mot Irak

Om vapenindustrin och oljan

Artiklar av **Ludo De Brabander** (fredsrörelseordförande), **Paul Vanden Bavière** (journalist), **Hans von Sponeck** (f.d. biträdande generalsekreterare för FN) intervjuad av **Bert De Belder**, **Gilbert Achcar** (professor) intervjuad av **Peter Drucker & Barend de Voogd**

I översättning och redigering av **Per-Erik Wentus**

Efterord av **Lars Henriksson**

Ungsocialisterna 2003

Innehåll

Förord	1
Massförstörelsevapnen i Mellanöstern	2
Bakom massmedias tystnad — lidandet i Irak	8
FN-toppmannen som avgick i protest mot Iraksanktionerna	11
Oljan i Irak och Buskis behov av ett nytt 11 september.....	14
Efterord.....	17
Resolution tagen vid Europas Sociala Forum i Florens i november 2002:.....	19

Förord

Sedan de fruktansvärda terrorattackerna 11:e september har den ena efter andra ursäkten används för att stärka USA:s och kapitalismens makt. Motiveringen har varit ”kriget mot terrorismen” det har varit dom ”onda” mot dom ”goda”. Den amerikanska och globala makteliten har gjort allt för att förhindra att en mer nyanserad bild av världsläget att komma fram i media. Man stämplar all opposition mot den nyliberala världsordningen som terrorister. ”Kriget mot terrorismen” har visat sin råhet på flera sätt. Det mest uppenbara var naturligtvis kriget i Afghanistan, där USA utan någon egentlig kritik bombade ihjäl fler civila än vad som dog i World Trade Center. USA lyckades med hjälp av norra alliansen avsätta den totalitära Talibanregimen. Istället för att satsa rejäla pengar och resurser på att på lång sikt utveckla landet ur fattigdom, valde man istället att tillsätta en marionettregering som varken kommer att införa demokrati, respektera mänskliga rättigheter, förbättra kvinnans situation eller ta landet ur den extrema fattigdomen. Demokrati är inte när USA tillsätter en regering, som man gjorde i Afghanistan och vill göra i Irak. Demokrati kan bara folket skapa.

USAs och kapitalismens önskan om världsherravälde visar sig inte bara i Irak. Attackerna mot andra länder har också ökat, inte minst i Latinamerika där USA bland annat har stött en militärkupp mot den folkvalda presidenten Chavez i Venezuela. Genom ett nytt frihandelsavtal, FTAA/ALCA, mellan länderna på de båda amerikanska kontinenterna vill USA ytterligare stärka sin makt på det ekonomiska planet. Ett avtal som kommer att slå ut Latinamerikas egna varor och göra dem tvungna att importera allt mer från USA:s marknad.

Historien om Irak och Saddam Hussein är också historien om USA imperialismen och tillgången till olja. Irak är ett av dom länder i världen med störst oljetillgångar. Saddam blev därför ifrån det att han tillträdde fram till invasionen av Kuwait stödd av USA och de övriga

västmakterna. Detta stöd innebar både stöd i form av vapen och pengar för att säkra västvärlden och kapitalismens dominans i regionen. Saddam har flera gånger under 80 talet använt kemiska vapen emot civila kurder utan att det innebar att USA drog tillbaka sitt stöd.

Vi stödjer varken Saddam Hussein eller de krigshetsande hökarna i USA. Vi stödjer det irakiska folket, precis som vi stödjer folken i alla de länder som kapitalismen vill stärka sin makt i. Vi är mot USAs krig, dels eftersom det kommer att innebära ett enormt lidande för människorna i Irak och för att USAs syfte är inte att ”införa” demokrati, eller bättre levnadsvillkor för befolkningen. Det är kontrollen över oljan som är det verkliga skälet bakom. USA och de övriga västmakterna har redan visat hur mycket de bryr sig om den irakiska civilbefolkningen. Enligt FN dör varje år 90.000 irakier på grund av sanktionerna som har funnits sedan 1991. Det är 30 gånger fler döda än vid WTC varje år. Den enda lösningen på både Saddams och Bushs regim är en internationell folklig revolution som skapar riktig demokrati med ett samhällssystem baserat på rådsdemokrati.

Vilka är riktiga terroristerna?

Stockholm 6 februari 2003 Ungsocialisternas styrelse

Massförstörelsevapnen i Mellanöstern

Del 1. Västmakterna och Irak

USA och Storbritannien driver allt hårdare på för ett krig mot Irak. Isynnerhet den brittiske statsministern Tony Blair försöker övertyga omvärlden att man har ’bevis’ för att Irak äger massförstörelsevapen och att president Saddam Hussein är beredd att anfalla.¹

För att få opinionen i Väst att acceptera ett ”preventivt krig”, förskjuts två fakta i bakgrunden som inte passar in i krigspropagandan. Det är Västmakterna som beväpnat diktatorn Saddam Hussein, och det är Israel som har monopol på kärv- och massförstörelsevapen i Mellanöstern.

Fast som alla historier har även historien om Irak och massförstörelsevapnen en förhistoria. Förenta Nationernas vapeninspektion UNMOVIC (United Nations Monitoring, Verification and Inspection Commission) under svensken Hans Blix som nu är på plats i Irak är inte den första. Den föregicks mellan 1991-98 av UNSCOM (United Nations Special Commission).

Spioneri

Det var efter Gulfkriget 1991 som Förenta Nationernas säkerhetsråd förpliktigade Irak – resolution 687 – att stoppa all produktion av kemiska, biologiska och kärnvapen inklusive långdistansrobotar och förintade de massförstörelsevapen man hade. UNSCOMs kontroll av vapenförstörelsen ledde dock alltmer till spänningar. Irak anklagade UNSCOM för att vara i händerna på USA. Det skulle även visa sig, att USA verkligen använde vapeninspektionen – som till två tredjedelar bestod av amerikaner – för regelrätt spioneri. Den tidigare marinunderrättelseofficeren amerikanen Scott Ritter, som var vapeninspektör 1991-98, har kallat inspektionen för en fars och säger att spioneriet bl.a. var avsett för Israel.²

En av UNSCOM-cheferna, svensken Rolf Ekeus (1991-1997), har senare tillstått att inspektionen drällde av USA-agenter, men även sagt att ”USA och andra medlemmar i FNs

¹ <http://www.pm.gov.uk/output/Page6117.asp>

² Barbara Crosette. ”Top U.N. Arms Inspector Tries to Quiet Ex-Iraq Team Member.” i: *The New York Times* (New York) 2 okt 1998.

säkerhetsråd... satte inspektionsledarna under press för att de skulle utföra inspektioner, som var kontroversiella för Irak, och sålunda åstadkomma en blockering som kunde rättfärdiga direkta militäraktioner”.³ Scott Ritter säger att USA beordrade UNSCOM-chefen Richard Butler (som efterträdde Ekéus) att i sina rapporter ”förhårdna tonen så att det rättfärdigade bombningar”.⁴

Irak avväpnat

Irak bröt samarbetet med UNSCOM i juni 1998. I ett brev till FN anklagade man Richard Butler för att missleda säkerhetsrådet. Mellanösternexperter är eniga om att Butler i sin rapport, under krisens höjdpunkt i december 1998, skrev det USA önskade. Butler påstod exempelvis att inspektörerna inte hade tillgång till det de ville, fast de i verkligheten gjorde 300 inspektioner på mindre än en månad och att det endast inträffade tre s.k. incidenter.⁵

Långt innan krisen nådde sin höjdpunkt hävdade Irak att landet var avväpnat och att FNs ekonomiska sanktioner, som påbörjats 1996, måste stoppas.⁶ Det ansåg även vapeninspektörerna, fransett chefen Richard Butler.⁷ I en intervju den 17 juli 2002 bekräftade Scott Ritter detta än en gång. ”Fram mot december 1998 hade vi förstört 90 till 95 procent av Iraks massförstörelsekapacitet. Vi förintade alla fabriker, alla produktionsmedel. En del vapen kunde vi inte komma åt, men kemiska vapen har en levnad på 5 år. Biologiska vapen har en livslängd på 3 år.”⁸

USA och Storbritannien hade dock annat i sikte. De godtog den av dem själva beställda rapporten av Buden som innehöll alla argument för att starta ”Operation Desert Fox”. Natten mellan 16 och 17 december 1998 påbörjade USA och Storbritannien bombningar av Bagdad och andra städer, som pågick i 3 dygn. Men bombningarna ledde inte till att Saddam Hussein ersattes av en västvänlig regering utan till att UNSCOM förlorade sin trovärdighet för gott.

Civila lider

Samtidigt som Irakkrisen trappades upp växte protesterna mot de ekonomiska Iraksanktionerna. Allt fler FN-rapporter bekräftade vad många redan visste; att FNs sanktionspolitik var en katastrof för civilbefolkningen. FNs biträdande generalsekreterare Denis Halliday som var chef för ”Olja-motlivsmedel” programmet tog 1998 avsked i protest och sa att sanktionerna var ett ”folkmord”. Halliday säger att USA har fullständig kontroll över Iraks ekonomi och att omkring 1 miljon barn har dött av sanktionerna. ”En stor del av civilbefolkningen hotas pga av FNs bojkott. Och amerikanska och brittiska flygplan bombar civila mål i namn av FNs resolution 687”.⁹ USA kontrade med att i media sprida ryktet att undernärningen berodde på att de irakiska myndigheterna inte delade ut all den livsmedel de köpt. Något Hans

³ ”Weapons Inspections were Manipulated” i: The Financial Times (London) 29 juli 2002, ”Arch-Enemy or Phantom Menace?” i: *The International Herald Tribune* (Washington) 8 juli 2002, ”Schwedischer Diplomat wirft USA Spionage vor” i: *Der Spiegel* (Hamburg) 29 juli 2002.

⁴ ”New York Post 17 dec 1998 citerad av Alain Gresh ”Guerre sans fin contre l’Iraq. Au mépris des Nations Unies”. i *Le Monde Diplomatique* (Paris) jan. 1999.

⁵ Majed Nehmé ”Croisade Américain” i: *Le Nouvel Afrique Asie* (Paris) jan. 1999.

⁶ ”Iraq: We Have No More Patience with the Sanctions” i: *ArabicNews.com* 8 juni 1998. se (<http://www.arabicnews.com/ansub/Daily/Day/980806/1998080607.html>) 4 sept. 2002.

⁷ Majed Nehmé a.a.

⁸ Intervju ”Scott Ritter: Facts Needed before Iraq Attack” i: CNN 17 juli 2002 (<http://www.cnn.com/2002/WORLD/meast/07/17/saddam.ritter.cnn/>) 6 sept. 2002. Se också William Rivers Pitt & Scott Ritter. *Krig mot Irak*. Vad Bush och Vita huset inte vill att du ska få veta. Stockholm: Leopard, 2002.

⁹ ”Michael Janssen. ”Denis Halliday: Iraq Sanctions are Genocide” i *Daily Star* (Beirut) 7 juli 2000.

von Sponeck, som efterträtt Halliday, kallar osant då i realiteten 92 procent distribuerats, vilket är en anmärkningsvärd hög siffra.¹⁰

Västpolitikerna och massmedias upptäckt att Saddam Hussein är en diktator är väl senkommen. Före Gulfkriget 1991 hade de inget att anmärka. Sålunda är det amerikanska, brittiska, tyska och andra företag i Väst som har levererat all den nödvändiga teknologin till Irak och Saddam Hussein, som behövs för produktion av massförstörelsevapen.¹¹

Väst beväpnar Irak

Efter att USA:s regering Reagan 1982 under Irak-Iran-kriget (1980-88) tog bort Irak från listan på stater som stöder terrorism, ökade exporten av militärprodukter till Irak. Tyska företag byggde fabriker för produktion av senapsgas och nervgaserna Sarin och Tabun. Från USA fick man teknologin för hur kemiska vapen konstrueras.¹² 1988 erbjöd Irak kontrakt till det amerikanska företaget Bechtel Corporation för produktion av etylenoxid, som är nödvändig vid tillverkningen av senapsgas. Den tidigare ministern George Schultz skulle senare ta säte i bolagsstyrelsen.¹³

Irak var i mycket avhängigt av Väst, de kunde exempelvis inte producera den fosfor som ingår i senapsgastillverkningen. Detsamma gällde för flera biologiska stridsmedel. Mellan 1985-91 erhöll man från USA flera smittsamma sjukdomskulturer. Till exempel fick man 1991 från det amerikanska Sigma Chernie mycotoxin och flera betydelsefulla virus.¹⁴

Även vid kärnvapenprogrammet är det USA-företag som spelat en betydelsefull roll. Så kom 40 procent av utrustningen för Saad 16, som är ett avancerat system för undersökning och utveckling av raketssystem och kärnvapen, från USA-företagen Hewlett Packard, Tectronix och Wiltron. Av Iraks bearbetade uran kom 93 procent från Frankrike, varav huvuddelen levererades på 1980-talet. Kärnreaktorn i Osira, som Israel bombade 1981, var också av fransk tillverkning.

Pengar och olja

Irak har således med Västmakternas stöd haft ett program för att utveckla massförstörelsevapen. Man har till exempel haft långdistansraketer för kärnvapenspetsar, även om man inte har haft tillräckligt med plutonium för att tillverka dem. Att den irakiska armén har varit beredd att använda massförstörelsevapen såg vi i kriget mot Iran då man använde gas. Liksom gasanfallet på den kurdbefolkade staden Halabja, då 5000 dödades. USA visste mycket väl vad som pågick men man teg, eftersom skrällen för att mullornas Iran skulle vinna kriget mot Irak var större. Ingen mindre än den nuvarande försvarsministern Donald Rumsfeld sändes som president Reagans speciella ombud till diktatorn Saddam Hussein med ett brev där Reagan inbjöd till förstärkta diplomatiska relationer och att ekonomiska och militära band skulle

¹⁰ Bert De Belder. "FN-toppman som avgick i protest mot Iraksanktionerna i: *Internationalen* (Stockholm) nr 51-52/2001. (översättning ur *Internationale Solidariteit* nr 155, Bryssel)

¹¹ Jonathan Broder. "Arming Iraq" i *Nuclear Times* (Washington) Winter 1990-91.

¹² Norm Dixon. "How the US Armed Saddam Hussein with Chemical Weapons" i: *Green LO Weekley* (Sidney) 28 aug. 2002., Patrick Tyler. "Officers Say U.S. Aided Iraq in War Despite Use of Gas" i *The New York Times* 18 aug. 2002.

¹³ William Norman Grigg. "Arming Saddam" i: *The New American* (Appleton) nr 7, 30 mars 1998., Stephanie Reich. "Slow Motion Holocaust. US Designs on Iraq" i *CovertAction Quarterly* (Washington) nr 72, Spring 2002.

¹⁴ Stephanie Reich a.a.

förbättras.¹⁵ Marvin Feuerwerker, som arbetade i Pentagon på Reagans tid, förklarar varför USA beväpnade Irak och Saddam Hussein. ”Vi talar om ett land med den näst största oljereserven, med 50 miljarder dollar i valutareserv och ytterligare 80 miljarder dollar i krediter i arabiska och andra länder. Alla dessa pengar tillsammans med att Irak kunde bli en motvikt till Iran i Persiska viken gjorde Irak till en viktig kund”.¹⁶

Del 2. Västmakterna och Israel

USA:s tidigare president Jimmy Carter sa i sitt tal i Oslo vid Nobelprisutdelningen 2002 att Irak måste deklarerat sitt innehav av massförstörelsevapen. Fredspristagaren höll tyst om kärnvapenmakten Israels massförstörelsevapen. Lika tyst som västerländska massmedia är i saken. Inte heller överraskande undviker de två främsta krigshetsarna, USA och Storbritannien, att tala om den del av FN:s ’Irak’-resolution 687, där det står ”alla massförstörelsevapen utgör ett hot mot freden och säkerheten i regionen, det är nödvändigt att verka för en zon som utesluter dem”. I punkt 14 understryks detta med att åtgärderna för att avvärja Irak måste ske med ”målsättningen av att i Mellanöstern skapa en zon som är fri från massförstörelsevapen och deras bärraketer”. Det betyder alltså att inte endast Irak är förpliktigad att följa resolutionen 687 utan alla som undertecknat den.¹⁷

Ingen kontroll

Den stat i Mellanöstern som bevisligen har massförstörelsevapen är Israel. 1988 uppskattades de ha 200 kärnvapen.¹⁸ Idag är antalet troligtvis större. Det är en uppskattning eftersom Israel, vid sidan av Indien och Pakistan, vägrar att underteckna icke-spridningsavtalet NPT (Nuclear Non Proliferation Treaty). Det finns således ingen kontroll över Israels kärnvapenarsenal.

NPT förpliktigar de ’erkända’ kärnvapenmakterna USA, Ryssland, Storbritannien, Frankrike och Kina att inte förmedla kärnvapen och militär atomteknologi till andra stater. Icke-kärnvapenstater förbinder sig att inte skaffa atomvapen. Det internationella atomenergiorganet IAEA (International Atomic Energy Agency) i Wien ska overse efterlevnaden av avtalet.

1995 togs ett beslut som var riktat till Israel ”alla stater i Mellanöstern som ännu inte har undertecknat avtalet uppmanas att göra det snarast och ställa alla sina kärnvapentillgångar under IAEOs fulla kontroll”. Beslutet yrkade, såsom det görs i resolutionen 687 och i FN:s allmänna resolution 49/71, på att det måste bedrivas ett effektivt arbete för att skapa en massförintelsevapenfrizon i Mellanöstern.

1998 kort efter att Iran hade testat sin Shahab-3 raket antydde Israels dåvarande statsminister Shimon Peres på en presskonferens den 13 juli för första gången offentligt att Israel hade kärnvapen: ”Israel utvecklar atomkraft, inte för att uppnå ett Hiroshima utan för att fullfölja Osloavtalet”.¹⁹

¹⁵ William Norman Grigg. a.a.

¹⁶ Stephanie Reich. a.a. & William Norman Grigg. a.a.

¹⁷ Alain Gresh. ”Guerre sans fin cintre l’Iraq. Au mépris des Nations Unies.” i *Le Monde Diplomatique* (Paris) jan. 1999.

¹⁸ Warner D. Farr. *The Third Temple’s Holy of Holies. Israel’s Nuclear Weapons*. The Counterproliferation Papers No 2, (<http://www.globalsecurity.org/wmd/library/report/1999/farr.htm>) Alabama: USAF Counterproliferation Center, sept. 1999., Harold Hough. ”Could Israel’s Nuclear Assets Survive a Pre-Emptive Strike?” i *Jane’s Intelligence Review* (<http://www.janes.com/>) (London) 1 sept 1997.

¹⁹ Michael Barletta & Christina Ellington. *Israel’s Nuclear Posture Review*. (<http://cns.miis.edu/research/wmdme/israelnc.htm>). Center for Nonproliferation Studies, dec. 1998.

Teknologi från Väst

Israel beräknas ha 350 till 500 kg plutonium för vapen. Det anrikas i reaktorn i Dimona som varit i drift sen 1964. Bevisen på verksamheten i Dimona blev känd efter att kärnfysikern Mordechai Venunu 1986 publicerade en vetenskaplig redogörelse inklusive foton i tidningen Sunday Times. Venunu kidnappades kort därefter av säkerhetstjänsten Mossad och dömdes i en hemlig rättegång till 18 års fängelse. De 12 första åren fick han tillbringa isolerad i en mycket liten cell.

Israels kärnvapenprogram härstammar från 1940-talet. Det inleddes på Weissman institutet under ledning av den israeliska atombombens fader Ernst David Bergman, som 1952 upprättade den israeliska atomenergikommissionen.²⁰ Största delen av atomteknologin kom från Frankrike, vilket inbegrep reaktorn i Dimona. USA var behjälplig med utbildning av vetenskapsmän och 1955 levererade man en forskningsreaktor enligt programmet "Atomer för fred". Uran fick Israel köpa av apartheidsregimen i Sydafrika.

Vid sidan av kärnvapenprogrammet har Israel även utvecklat biologiska vapen vid Nes Tziyona Biological Institute i Tel Aviv.²¹ Det anses som nästintill säkert att Israel tillsammans med Sydafrika ska ha utvecklat en biologisk 'etnobom'. Israel ska även ha en produktionsförmåga och ett lager av senaps- och nervgaser, men någon montering av dem på ballistiska raketer har inte skett.²² Man har inte undertecknat förbudet av biologiska vapen. 1993 undertecknade man förbudet av kemiska vapen, men den israeliska riksdagen har inte ratificerat det.

Kalla krigsdoktrin

Israel är en kärnvapenstormakt. Man är den sjätte största i världen i innehav av plutonium för vapen plus att man har mycket sofistikerade bärraketer och avfyringssystem. Det är bl.a. 50 st Jericho-1 raketer med en räckvidd på 500 km och lika många Jericho-2 raketer som når 1 500 km. Det finns uppgifter om att man utvecklar en Jericho-3 raket med 4 800 kms räckvidd, vilket betyder att Europa kan nås. Dessutom har Israel jaktflygplan, som F-151, F-15D, F-15C osv som kan laddas med kärnvapen. För inte så länge sedan inköptes 3 Dolphinubåtar från Tyskland. De har ett av det mest förfinade stridsledningssystemen och kan bära långdistansraketer som Tomahawk med räckvidden 1 500 km.²³ Sammantaget betyder det att Israel har kärnvapenkapacitet till lands, sjöss och i luften. Men deras arsenal står utanför all internationell kontroll. Och media i Israel är förbjudna att beröra kärnvapen, frånsett att de kan återge vad som skrivs i utländsk press.

Nyttan med den 'officiella tvetydigheten' om innehav av kärnvapen har diskuterats i höga militärkretsar, utan att man utåt har ändrat sig. Men man talar mer om kärnvapen än förr. David Ivry, generaldirektör vid försvaret, talade 1998 om "second strike capability" med hänvisning till USA:s kalla krigsdoktrin om "mutual assured destruction" (MAD), som en

²⁰ John Steinbach. "Nuke Nation. Israel's Weapons of Mass Destruction" i *CovertAction Quarterly* (Washington) april/juni 2001.

²¹ Uzi Mahnaimi & Marie Colvin. "Israel Developing an Ethno-Bomb." i *The Sunday Times* (London) 15 nov. 1998.

²² Weapons of Mass Destruction Capabilities and Programs (<http://cns.miis.edu/research/wmdme/israel.htm>).

²³ Reuven Pedatzur "Completing the Deterrence Triangle" i *Proliferation Brief*. Vol 3 nr 18 (<http://www.ceip.org/files/publications/>) 29 juni 2000.

modell för Israel.²⁴ Samma år tecknade Israel och USA ett "Memorandum of Agreement" avseende hot från raketer och massförstörelsevapen i regionen. Men i dokumentet nämns inte med ett ord Israels egna massförstörelsevapen.²⁵

Militär obalans

Israel är den stat i Mellanöstern som har monopol på kärnvapen och utan någon som helst kontroll av internationella organ. Det är en mycket farlig och hotfull situation. Uttalanden från höga officerare och försvarsexperten tyder på att kärnvapnen inte enbart ses som avskräckningsmedel. Generalmajor Yitzhak Ben-Yisrael, som är chef för den militära FoU (forsknings & undersöknings-) myndigheten, säger att förutom en avskräckning måste Israel ha en preventiv anfallsförmåga. "Ett litet land kan inte strida under längre perioder...Man kan inte avskräcka någon, annat än med att visa vad man förmår".²⁶ Debatten i försvarskretsar om hur man bör förfara vid ett anfall av kemiska och biologiska vapen tyder på det värsta. Shai Feldman, som är direktör för Jaffa centrum för strategiska studier vid Tel Avivs universitet säger att Israel bör vara beredd att ingripa med varje slags vapen – även kärnvapen – om det blir anfallet med kemiska och/eller biologiska vapen.²⁷

Israels överlägsna vapenarsenal utgör en farlig militär obalans. Det är ett verkligt hot då landet styrs av högerextrema grupperingar. Akademikern Israel Shahak säger "perspektivet att... israeliska högerfanatiker eller galna armégeneraler tar kontroll över kärnvapen" är reellt. Statministern Ariel Sharom har ju visat sig vara lika oberäknelig som nånsin Saddam Hussein. Ett krig mot Irak skulle kunna leda till en mycket oönskad framtid.

Ludo De Brabander

---

²⁴ Eliot A. Cohen, Michael J. Eisenstadt & Andrew J. Bacevitch. "Jewish State Studies Atomic Option After Founding" i: *Washington Times*, 12 aug. 1998.

²⁵ US-Israel Memorandum of Agreement 13 okt 1998. (http://cns.miis.edu/research/wmdme/isrl_moa.htm)

²⁶ *Ha'aretz* (Tel Aviv) 25 aug. 1998.

²⁷ Michael Barletta & Christina Ellington a.a.

Våren 2002 reste en delegation EU-parlamentariker, riksdagsledamöter, journalister, folkrörelsefrivilliga m fl. från olika europeiska länder (dock inte Sverige) till Irak för att på plats se hur det är. Paul Vanden Bavière var med på den resan.

Bakom massmedias tystnad — lidandet i Irak

Ali Hamed är 9 år och ligger på universitetssjukhuset i Basra. Hans vänstra öga är dubbelt så stort som det högra. Han kan inte sluta det längre. Ali har drabbats av en tumör, som kan botas. ”...men sen sex månader har vi ingen medicin” säger doktor Firas Abdul Abbas på vår rundtur genom sjukhuset.

Orsaken är inte enbart de otillräckliga förnödenheter som får införas enligt programmet olja-mot-livsmedel – dit mediciner räknas – utan även att FN:s sanktionskommittéregelbundet stoppar delar av inköpen. ”Det är dessa ständiga avbrott” säger doktor Abbas ”som gör behandlingen resultatlös”. Och tillägger han med sorg i rösten ”Jag känner pojken sen 5-årsåldern. Före insjuknandet var han en livlig och begåvad grabb. Många patienter i hans situation dör”.

Urlakat uran

Ali Hameds sjukhusvistelse är inte enbart resultatet av handelsstoppet mot Irak utan också ett exempel på vad som skett i staden Basra med omnejd: en explosion i cancer. Doktorerna säger enstämmigt, före Gulfkriget 1991 var cancer en sällsynt sjukdom. Dök det upp något fall, flockades doktorer för att titta. Nu har de närapå bara cancerfall att ta hand om.

1988 fanns det 11 cancerfall per 100 000 innevånare. Tio år senare 1998 hade de stigit till 75 och 2001 till 116 per 100 000. Antalet dödsfall i cancer har ökat kraftigt. Från 34 fall för 1988, till 219 för 1996, 586 för 2000 och i fjol 603 dödsfall säger doktor Jehan Gh Hassan.

För doktorerna i Basra är orsaken oomtvisbar. Det urlakade uranet som de Västallierade använde i stor skala i sin ammunition. Basra ligger strax öster om slagfältet där 300 ton av det farliga materialet föll ned. Doktor Jawad al-Ali säger att inkubationstiden visar på att radioaktiv strålning är den troliga cancerorsaken. Dessutom inträffar cancerfallen i familjer som bor nära slagfältet eller där någon varit soldat under kriget. Samma fenomen kan iakttagas i Kuwait. ”De erkänner det nu, efter att först ha förnekat det” säger doktorerna.

Även Västsoldater lider av olika sjukdomssymptom. Militären och myndigheterna i Väst förnekar dock existensen av ett s.k. Gulfsyndrom. De hävdar att urlakat uran är oskadligt och talar tyst om att tungmetallerna i det är giftiga. Förnekelsen fick sig emellertid en knäck, efter att en domstol i Leeds i Storbritannien beslöt att en officers sjukdomar var att hänföra till hans krigstjänst i Persiska viken.

Bråkdelen får köpas

Iraks regering säger att FN:s handelsstopp har förorsakat 1,6 miljoner människors död sen starten i augusti 1990. Varje månad dör 4000 till 5000 barn under 5 år. Vreden över tillståndet är inte begränsad till irakier, även västerlänningar som arbetar för FN:s olika organ är kritiska. Två av cheferna för olja-mot-livsmedel programmet, Dennis Halliday och Hans von Sponeck, avgick i protest och reser nu jorden runt för att dra uppmärksamheten till ”folkmordet på

irakierna”.¹

Fakri Rashan som företräder det irakiska handelsministeriets internationella relationer säger att Irak pga sanktionerna har förlorat 2 000 miljarder kronor. Av de 52 miljarder kronor i inkomst från oljeförsäljning enligt oljamot-lusmedel programmet, har bara 17,5 miljarder fått användas. Resterande 34,5 miljarder kronor är låsta.

En stor del av oljeinkomsterna går åt för att betala krigsskadestånd och till att underhålla FN:s olika organ i Irak. ”För oss återstår endast 3,5 miljarder kronor per år” säger Rashan och understryker ”1989 då Irak hade 18 miljoner innevånare importerade vi för 230-240 miljarder kronor per år, nu är importen för befolkningen på 24 miljoner, således endast 3,5 miljarder per år”.

FN:s sanktionskommitté, som utgörs av säkerhetsrådets 15 medlemmar, stoppar ofta Iraks inköp. Det räcker med ett veto. De som utnyttjat sitt veto mest är inte överraskande USA och Storbritannien. ”Vi får inte allt vi ber om. Således har vi endast fått 39 procent av de mediciner vi bett om,

26,7 procent av elektriska artiklar och 17 procent av material för skolväsendet. Det är mycket tydligt att man vill skada Irak” säger Rashan.

Barnadödligheten för barn under 5 år har stigit dramatiskt. Före Gulfkriget var den för 1984-89 enligt FN:s barnfond UNICEF 56 fall per 1000. 1995- 99 hade dödsfallen stigit till 131 per 1000.

Ingen lättnad

En av orsakerna till den höga dödligheten för irakierna är det nersmutsade grundvattnet. Särskilt USA har med sitt veto i åratal förhindrat Irak att importera klor till sina reningsverk, under förevändningen att det kunde användas vid tillverkning av biologiska vapen. Carel De Rooy, som är UNICEF- ansvarig i Bagdad, säger att vattenproduktionen visserligen har ökat, men att distributionsnätet läcker så att hälften går förlorat, plus att läckorna förorenar vattnet. Man har brist på rör, ventiler, pumpar... Hälften av befolkningen saknar rinnande vatten”.

Ändå är inte allt nattsvalt. Man har lyckats få stopp på epidemierna som kom i krigets efterföljd. Vaccinationsprogrammet är en succé. Polio har så gott som utrotats.

”Undernäringen har minskat” säger De Rooy. ”Isynnerhet i norra Irak minskar den snabbt, för i det kurdiska området får man enligt olja-mot-livsmedel-programmet 17 000 kronor år per innevånare och år, medan det i mellersta och södra Irak är endast 13 000 kr. Men undernäringen har stoppat upp även där.”

Något stopp för försämringen av skolan och utbildningen ser inte De Rooy. ”Frånvaron av pengar gör det omöjligt att återuppbygga skolväsendet isynnerhet i mellersta och södra Irak. Det saknas så elementära saker som skolböcker. En fjärdedel av barnen går inte längre i skola då de måste arbeta för familjens uppehälle. Dessutom finns det ett brain drain. Omkring 2 miljoner utbildade människor har flytt. Det tar tid att åtgärda detta”.

Den 14 maj godkände FN:s säkerhetsråd en ”lättnad” i handelssanktionerna. Alla varor som inte stod på listan över varor som kunde användas militärt och civilt, skulle inte längre behöva ett godkännande av sanktionskommittén. Men det låter bättre än det är. Frånsett att listan är

---

¹ Se exempelvis inlägget i ”Brännpunkt” av Hans von Sponeck & Denis Halliday ”USA krossar Iraks folk” i *Svenska Dagbladet* den 11/12 2001 och intervjun med Hans von Sponeck i denna pamflett.

mycket omfattande drabbas de varor som står utanför den av långa behandlingstider.

Mediciner har på intet sätt släpps fria. Den 9-årige Ali Hamed tillhör således inte dem som kan se framåt mot en behandling som skulle ge honom livet. Hans öde är beseglat.

Paul Vanden Bavière

FN-toppmannen som avgick i protest mot Iraksanktionerna

”Varje dag förlorar 167 mödrar och fäder det dyrbaraste de har, sitt barn”

— Hans von Sponeck

Hans von Sponeck är en vördnadsinbjudande man. Studier vid de bästa universitet i Tyskland och USA. Karriär inom Förenta Nationerna. Tysk greve. Vid ett första ögonkast, säkert ingen katt bland hermelinerna. Och ändå förorsakade han stor oro i toppkretsarna i Washington.

Det var i början av 2000 von Sponeck tog avsked från tjänsten som högste chef för FN:s ”Olja-mot-livsmedel-program” i protest mot den skada som de ekonomiska sanktionerna förorsakade Irak.

Vad var dina motiv för att börja arbeta vid FN? Vad för planer, drömmar, ambitioner hade du?

Redan i skolan drömde jag om att få arbeta för FN, även om mitt fäderneland inte var medlem då. Tyskland blev det först 1973. Jag ville absolut göra något för freden och jag tyckte att FN var det bästa valet.

(Von Sponeck tvekar lite) För att förstå mig bättre, ska jag kort berätta om min bakgrund. Min far avrättades av nazisterna. Han var armégeneral, motsatte sig Hitler och häktades 1941. Jag minns att jag som liten måste gå till fängelset för att träffa pappa. Då några generaler 1944 försökte en statskupp, avrättades också far. Farfar och en farbror stupade i kriget. Allt detta påverkade min barndom enormt. Mitt beslut var givet; aldrig mera krig!

Var det ditt eget val att arbeta för FN i Irak?

I oktober 1998 hade min företrädare irländaren Denis Halliday begärt avsked i protest mot sanktionerna. Jag var vid den tiden direktör för FN:s utvecklingsbyrå UNDP i Europa. Generalsekreteraren Kofi Annan frågade mig om jag ville flytta till Irak, och jag tyckte att jag inte kunde avvisa hans begäran. Så blev jag biträdande generalsekreterare och humanitär samordnare för FN i Irak.

Till du den 13 februari 2000 steg av. Varför?

Olja-för-livsmedel-programmet startade 1996 i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolution. Programmet tillåter Irak att exportera en begränsad mängd olja och köpa livsfrönödenheter för inkomsten. Programmet ses över var sjätte månad. Vid genomgången i februari innan jag avgick, kunde jag fastslå hur fullständigt otillräckligt det var. Under det första ett och ett halvt året fick Irak knappt 13 miljarder kronor över. För ett land med 22 miljoner invånare blir det 1 130 kr per person om året. Tre kr om dagen för att täcka alla slags behov, som mat, sjukvård, skola... föreställ dig själv! Irak måste också avbetala på de enorma krigsskadestånden till grannländerna och dessutom betala den dyra FN-verksamheten i landet.

Irak har blivit ett fattigt tredjeverldenland med en bruttonationalprodukt per capita som ligger under Indiens. Den mat som behövs för att leva har man inte längre. 21 procent av barnen är undernärda. Barnadödligheten stiger. Från 56 dödsfall per 1000 födda 1991 har den för 1999 stigit till 131 per 1000. Vattenkvaliteten och hygienien lämnar mycket att önska. Sjukdomar som diarré skördar åter dödsoffer. Det är förstås inget att förundras över, ifall du känner till att Irak inte får införa kemikalier för rening av avloppsvattnet. För då kunde den irakiske presidenten Saddam Hussein åter kunna producera kemiska vapen 7

FN:s säkerhetsråd är uppenbarligen också livrädd för elektricitet. För att återuppbygga och

underhålla elnätet behövdes 71 miljarder kronor, säkerhetsrådet godkände endast 12 miljarder och till slut fick Irak köpa förnödenheter till ett värde av 1,1 miljarder kronor. Detsamma gäller för reservdelar för oljeindustrin. De tre första åren fick Irak köpa reservdelar för 3 miljarder per halvår. Det har ökat till 6 miljarder kronor, men det är fortfarande en pyttesumma. USA och Storbritannien vill helt enkelt inte att Irak återuppbygger sin oljeindustri.

Kunde du inte ha vetat allt detta innan? Hade du inte kunnat avgå tidigare?

Väl i Bagdad resonerade jag; sanktionerna är ett faktum, låt oss göra vårt bästa för befolkningen. Jag visste då inte hur otillräckligt olja-för-livsmedelprogrammet var. Jag säger inte att det inte nyttar. Programmet garanterar att det finns en viss mängd livsmedel, läkemedel, rent vatten, jordbruk- och elproduktion. Men gradvis korn jag till insikt att sanktionerna också har en enorm påverkan på den icke-materiella levnaden. De förintar den sociala sammanhållningen. Många ungdomar har inte råd att förlova eller gifta sig. Medelklassen blir fattig, kompetensen försvinner eftersom överlevnaden är var dags främsta problem. Irak genomgår en social förändring. Å ena sidan har vi den stora massan som lider av sanktionerna, och å andra sidan finns det en liten grupp som utnyttjar sanktionerna till att genom svarthandel dra fördel av dem.

Irak var förut ett stolt land. Man hade ett av de modernaste skol- och sjukvårdssystemen i Mellanöstern. Landet hade en hög läskunnighetsgrad. Pojkar och flickor hade till 90 procent lika chanser, något som är mycket enastående i den arabisktalande världen. Men när jag idag besöker en skola får jag tårar i ögonen. Där finns helt enkelt inget. Föräldrarna måste köpa krita som barnen ger lärarna. Till och med blyertspennor är förbjudna att importera till Irak. De innehåller grafit, vilket skulle kunna användas vid tillverkningen av flygplan. Men hur många blyertspennor skulle det då behövas för ett flygplan?!

Ett exempel till på sanktionerna. Enligt posten i USA är det förbjudet att sända annat än handskrivna brev till Irak. Du får således inte sända ett tryckt notblad.

Hur stämmer detta överens med de mänskliga rättigheterna som FN säger sig hålla så högt?

Säkerhetsrådet stödjer sig på artikel 41. Men jag anser att sanktionerna är en kränkning av det väsentligaste i FN-stadgan, för artiklarna står ju i en rangordning. Artikel 41 är naturligtvis mindre viktig än artikel 1, som säger att rätten till liv är det viktigaste.

Sen handlar det om tid. Det första året kunde man kanske tillstyrka sanktionerna, det var då inte uppenbart att de kränkte irakiernas mänskliga rättigheter. Men nu är det något annat. Sanktionerna går på tvärs med deklarationen om de mänskliga rättigheterna. Artikel 26 talar om rätten till undervisning. FNs sanktioner gör det omöjligt i Irak.

Hur bedömer du de irakiska myndigheternas roll?

Jag anser att Saddam Hussein är medskyldig till Iraks kris, men man kan inte bara peka finger åt honom. Den som gör det lider av politisk amnesi. För vem har skapat Saddam Hussein, vem beväpnade honom under många år?

Man anklagar Irak för desinformation. Helt rätt, men vi har desinformation på bägge sidor. Sedan frågan om Iraks avvärning reellt är avförd, finns det på irakisk sida inte mycket att hålla tillbaka eller förtiga. Idag kommer desinformationen från USA och Storbritannien. USA hävdar att Irak lagrar förnödenheter istället för att dela ut dem till befolkningen. Jag har

kunnat fastställa att det inte är sant. I min rapport för januari 2000 står det att de varor som köpts enligt olja-för-livsmedel-programmet har de facto 91.7 procent delats ut. Det är en hög siffra. Men USA häver ur sig oegentligheter, förut om Iraks s.k. hamstrande, nu om kvalitén på FNs statistik. James Rubin, som var statssekreterare vid det amerikanska utrikesdepartementet, beskyllde mig utan att rodna för att jag skulle ”hjälpa regimen i Irak att hålla tillbaka hjälpen för befolkningen”.

Irak bombas regelbundet av USA och Storbritannien men massmedia i Väst ger det knappt nån uppmärksamhet.

I slutet av oktober 1999 gjorde jag en rapport över luftangreppen det året. Vi kom till 130 stycken, det är ett anfall var tredje dag. 144 människor dödades och 446 sårades. En del av anfallen skedde t.o.m. i flygförbudzonerna. Det är de områden i norra Irak som bebos av kurder och i södra Irak med en shiitisk troende befolkning, som står under ”beskydd” av Västalliansen. Min rapport avfärdade Washington med ”Irak- och FN-propaganda”. Men jag har själv upplevt tre luftangrepp. Vid ett av dem räknade jag till fler likkistor än vad den irakiska nyhetsbyrån uppgav som dödade. Propaganda?

Det är ytterst brådskande att något görs. Varje månad dör 5000 irakiska barn på grund av sanktionerna. Det är 167 varje dag. Varje dag förlorar 167 mödrar och fäder det dyrbaraste de har, sitt barn. De ekonomiska sanktionerna mot Irak måste avslutas, det är tydligt. Det finns övertygande bevis för att de inte har avsedd verkan. Även en undersökning som gjorts av det brittiska underhuset kommer till den slutsatsen. Jag måste dra slutsatsen att sanktionerna har ett annat ändamål, nämligen att bibehålla status quo. Maktens och penningens statur quo.

Jag hoppas att EU kommer att föra en förståndigare politik och ta sitt ansvar. EU borde uttala sig mot den misslyckade sanktionspolitiken.

Är det inte en illusion? Och om EU förde en annan kurs, var det inte för att det gynnade de egna ekonomiska intressena?

Idag finns det inget som tyder på att EU skulle gå emot sina förbundna USA och Storbritannien. Och det stämmer att EUs oljeintressen finns med. Men i sig är det inget galet, om det kan bidra till att stoppa sanktionerna.

Vi måste påbörja uppbygget av ett förtroende med Irak. Alla importbegränsningar på varor, tjänster och investeringar måste upphävas. Endast sanktionerna för vapeninköp bör bli kvar, och gentemot både säljare och köpare. Bagdad måste ge reell autonomi åt det irakiska Kurdistan. Men å andra sidan måste Irak ha rätt att besluta över sina egna naturresurser och kunna återuppbygga och utveckla sin oljeindustri.

För FNs säkerhetsråd är det säkert inget tilltalande scenario. Jag förväntar mig mera av aktionsgrupper och riksdagsledamöter. Även om man inte ska ha för stora illusioner om politiker. Jag röstade på det tyska miljöpartiet Die Grüne och det ångrar jag idag. Jag sätter mitt hopp till ungdomen. När jag håller föredrag vid Harvards, Princetons eller Bostons universitet kommer många studenter fram till mig, men få lärare. Jag hoppas att de unga påminner dem att de inte kan undfly sitt samvete.

Bert De Belder

Oljan i Irak och Buskis behov av ett nytt 11 september

Den internationellt kände Gilbert Achcar, vars uppmärksammade bok ”The Clash of Barbarisms” nyligen kommit ut¹, säger inledningsvis i vår intervju ”Det blir med all säkerhet krig mot Irak. Jag kan inte se hur kriget kunde stoppas, eftersom USA vill ha en annan regim i landet”.

Varför är det viktigt för USA?

För att Irak är viktig. Landet har en av de största oljereserverna. Regeringen Bush dy., som är närmare knuten till oljeindustrin än den förra regeringen, vet att oljan är på upphällning. Enligt beräkningar kommer oljereserverna i världen att vara tömda i mitten på århundradet. De i USA sinar redan. Och fortsätter oljeförbrukningen i världen att stiga, då är tiden än kortare. Regeringen Bush vet således att oljemarknaden de närmsta åren kommer att vara pressad.

Man vill ha stabila priser. Fast inte för låga så att Texas oljebaroner inte förtjänar pengar, och inte heller för höga som hotar världsekonomin. Därför måste den irakiska oljeproduktionen, som idag går på halvfart, slås om till full maskin. Handelsstoppet måste upphävas och infrastrukturen, som förstördes under Gulfkriget, uppbyggas på nytt. Det betyder att USA behöver en ny ledningen i Irak, som tecknar kontrakt med USA-bolag och inte som Saddam Hussein med franska och ryska oljebolag.

Hade USA inte de här skälen redan för tolv år sen? Vad har förändrats?

De internationella styrkeförhållandena, då existerade Sovjetunionen ännu. Det var inte möjligt 1991 att tåga in i Bagdad och installera en ny regim, och uppdraget från FN var enbart att befria Kuwait. Dessutom brottades USA fortfarande med Vietnamsyndromet.

USA var rädd för att ett regimbyte i Irak, förutom oroligheter i landet, kunde leda till en destabilisering, som skadade amerikanska intressen i regionen. 22

Det var därför som de inte endast underlät att störta regimen utan även – vilket inte ska förglömmas – gav Saddam Hussein grönt ljus att slå ner kurdernas uppror i norr och shiiamuslimernas i söder.

Saddam Husseins republikanska garde skonades i kriget 1991. Bombningarna inriktades på det som amerikanerna såg som överflödigt militärkraft. Dvs, de sparade de styrkor som var nödvändiga för att upprätthålla den inre ordningen, men förstörde dem som kunde användas för yttre aggression. Kort sagt; den interna repressionsapparaten förblev intakt och USA lyfte inte ett finger när Saddam Hussein organiserade blodbadet i norr och i söder. USAs stridskrafter, som inte låg långt ifrån de platser i söder där Saddam Hussein slaktade omkring 30 000 människor, är således medansvariga till diktatorn.

Varför är risken för en destabilisering i Mellanöstern större idag än tidigare?

USAs regering har gett den israeliska statsministern Sharon lösa tyglar visavi palestinierna. Det har verkat ytterligt destabiliserande i regionen. Men för USA-trogna regimer gäller alltid,

---

¹ Gilbert Achcar. *The Clash of Barbarisms. September 11 and the Making of the New World Disorder*. New York: Monthly Review Press, 2002. -122 sid. Hft. 215 kr. Gilbert Achcar är professor i internationella relationer vid L’Universé de Paris VIII (Saint Denis).

Hans senaste böcker är *La Nouvelle guerre froide* (1999) och redigeringen av antologin *The Legacy of Ernest Mandel* (1999). Achcar medarbetar i *Le Monde diplomatique*.

de måste undertrycka och/eller kuva varje folkrörelse. Se bara på Egypten, Jordanien, Saudiarabien, ja egentligen alla USAs vänner i Mellanöstern.

USA räknar med att Saddam Husseins död ska leda till folkliga glädjeyttringar. Det vore inte obegripligt om det blev så. Men det är en drömbild att tro att amerikanernas ingripande leder till en demokratisering. Det är inte USAs mål. Vad de vill är att ersätta Saddam Hussein med en proamerikansk regim och det blir – givet tillståndet i Irak – inte ett demokratiskt styre. För tillåts fria val, då får vi med all säkerhet ingen pro-amerikansk regering.

De viktigaste oppositionella krafterna – fränsett kurderna som har sitt självstyre – är de pro-iranska shiiterna och kommunisterna, och de fiender till USA. De är också avsevärt fler än USAs vänner. Se på den självutnämnde oppositionsledaren i exil Ahmad al-Jalabi, som är mycket hatad i Irak. Nästintill alla i Irak ser honom för det han är, en amerikansk springpojke. Regeringen i USA har ingen möjlighet att kunna kontrollera Irak på ett demokratiskt sätt. Därför kommer de inte heller att göra det.

I *The Clash of Barbarisms* skriver du att USA har tagit allt större strategiska och politiska risker. Hur då?

USA har valmöjligheter idag, som de inte hade under det kalla kriget. Regeringens strategiska dokument, från regeringen Clinton till Bush, klargör detta mycket tydligt. Det finns ett samförstånd mellan republikaner och demokrater. Nyckelbegreppet är "dominans"; att överallt i världen sätta den amerikanska dominansen främst och motverka allt som hotar USAs överhöghet. Någon skillnad i grunden mellan regeringen Clinton och Bush finns egentligen inte. Kom ihåg att försvarsministern under Clinton inte var demokrat utan republikan.

Vi har även USAs utrikespolitiska unilaterism dvs att amerikanerna inte låter sina allierade delta i besluten utan att de gör dem själva. Så även om Bush är arrogantare än sin föregångare är inget förändrat i USAs politik. När Clinton anföll Sudan eller när USA tillsammans med britterna 1998 genomförde bombräden Operation Desert Fox i Irak så var det USAs unilaterism som gällde. Interventionen i Kosovo 1999 motsäger inte detta, USA ingrep via NATO.

Vad har terroristattacken den 11 september för betydelse i sammanhanget?

Det som är nytt efter den 11 september är att kriget fått legitimitet. Attacken var på många sätt en gudasänd gåva för Bush. Presidenten som vann på tvivelaktiga grunder blev med ens den populäraste presidenten i USAs historia. 11 september gav USA ideologisk legitimitet för en politik som innebär interventioner var helst i världen.

Problemet för USA var – före 11 september – att man efter Vietnamkriget och det kalla krigets slut saknade en ideologi av samma styrka som antikommunismen. Man prövade många recept. President George W Bush d.ä.s "nya världsordning", Bill Clintons "krig för humanism", "kriget mot knarket" etc. Men de kunde inte användas så allmänt som det var tänkt. "Kriget mot terrorismen" fyller det vakuum som anti-kommunismen lämnade efter sig. Bush säger det själv; det blir långvarigt som det kalla kriget, terrorismen är totalitarismens nya form...

Terrorismen har fördelen att vara en dold fiende. Du kan hitta den där du vill. Dessutom är den ogripbar. Man kan inte tala med den, det finns inget utrymme för politiska lösningar. Det finns följaktligen endast krig, krig, krig. Och det är precis det vad Washington vill.

Terrorismen gav inte endast legitimitet åt kriget i Afghanistan utan – och det är det viktigaste

– åt de amerikanska militärbaserna i de tidigare Sovjetrepublikerna i Centralasien. Något som hade varit otänkbart bara för några år sen. Efter 11 september har USA kunnat tränga in i detta strategiskt viktiga område mellan Ryssland och Kina, som har en av världens rikaste oljetillgångar. Fast i jakten på olja ska vi – isynnerhet nu i Irakkrisen – veta att produktionskostnaden för ett oljefat vid Kaspiska havet är 7-8 dollar medan det är 0,7 dollar fatet i Irak.

Observera också att terrorismens sista förbrukningsdag är avsevärt kortare än anti-kommunismens. Vi har redan kunnat se en växande antikrigsrörelse i USA. Omsvängningen i opinionen visar på begränsningen i ”kriget mot terrorismen” som ideologisk täckmantel. Kraften från 11 september kan försvinna mycket snabbt och George W Bush hamna i en situation, då han har behov av ett nytt 11 september.

Peter Drucker & Barend de Voogd

Efterord

Sällan har väl ett krig utannonserats så väl som USA:s förestående angrepp på Irak.

Bara några timmar efter terrorattackerna den 11 september 2001 begärde USA:s försvarsminister Donald Rumsfeld att planer skulle göras klara för ett angrepp på Irak. Vid regeringssammanträdet dagen efter krävde han att Irak skulle bli ”*ett huvudmål i den första omgången av kriget mot terrorismen*”¹

Nu kunde inte ens Bushregeringens propagandamakare skapa någon koppling mellan självmordsattackerna och Irak. Det blev talibanerna och tusentals civila afghaner som fick betala med sina liv. Men bomberna hade inte slutat falla över Afghanistan förrän Irak, utan någon logisk argumentation, utnämndes till nästa mål i kriget mot terrorn.

Fast i verkligheten hade kriget mot Irak redan börjat, eller snarare, aldrig slutat. Ett lågintensivt krig, med ständiga bombningar av USA:s och Englands flygvapen och sanktioner, där även den svenska regeringen deltar, har pågått sedan förra Irakkriget 1991. Sanktioner som enligt FN:s beräkningar kostat 90 000 irakier livet. *Varje år!*

I försöken att hitta en krigsorsak som går att sälja till åtminstone de amerikanska medborgarna har frågan om Iraks massförstörelsevapen fått en roll som sällan ifrågasatts. I en av USA-elitens mest inflytelserika tidskrifter, *Foreign Affairs*, gör dock två amerikanska professorer en beräkning av hur många människor som hittills i historien dödats av atom-, biologiska eller kemiska massförstörelsevapen. De kommer fram till en siffra på 400 000 och konstaterar att, om FN:s uppgifter ens tillnärmelsevis stämmer, har sanktionerna kostat betydligt fler irakier livet än vad världens alla massförstörelsevapen hittills åstadkommit.²

De flesta människor, åtminstone utanför USA, har troligen på känn att USA:s engagemang inte handlar om demokrati eller massförstörelsevapen utan att drivkraften är densamma som gjort att Irak varit utsatt för stormakternas hårdhänta uppmärksamhet i snart 100 år: oljan, den naturtillgång som bokstavligt talat håller industrivärlden rullande.

Under första världskriget ockuperades Irak och blev ett brittiskt mandat En marionettkung installerades och rätten till oljan delades upp mellan USA, Storbritannien, Frankrike och Holland. Irak styrdes med hård kolonial hand. Den formella frigörelsen kom 1932 men landet förblev i nykolonialismens grepp, efter Andra Världskriget dock med USA som främsta dominant.

14 juli 1958 satte en militär revolt igång ett folkligt uppror som avsatte kung Feysal II och skakade västmakterna. Regimen bröt med den av USA upprättade Bagdagpakten för klientregimerna i området. 1964 förstatligades alla större industrier och 1972 även oljan.

Även om USA applåderade när Saddam Hussein spetsen för högern inom det styrande Baathpartiet i slutet av 70-talet tog makten och förbjöd fackföreningar och kommunistpartiet, har man aldrig kommit över att ha förlorat sin tidigare fulla kontroll över regimen i Bagdad. Inte minst blev detta akut när den CIA-tillsatta shahen i grannlandet Iran föll 1979.

Med USA som ensam supermakt är det därför ett självklart strategiskt mål för Washington att återupprätta en direkt kontroll över Irak, med världens, näst Saudiarabien, största oljetillgångar.

¹ CBS News, rapporterat i *New York Times*, 5 september 2002

² Sanctions of Mass Destruction, John Mueller and Karl Mueller *Foreign Affairs*, May/June 1999

Det som är hoppfullt, mitt i allt elände, är att motståndet mot kriget är starkt och internationellt organiserat redan innan kriget brutit ut.

Veckotidningen Internationalen har, trots mikroskopiska resurser, varit en av de tidningar som mest systematiskt visat på hyckleriet i det internationella politiska spelet kring Mellanöstern och områdets främsta naturtillgång. En lång rad artiklar har belyst den smutsiga bakgrunden till kriget. Vilka de verkliga drivkrafterna för USA och dess allierade är. Hur väst beväpnade Saddam när den irakiska regimen inte bara hade utan även använde massförstörelsevapen. Hur imperialismen byggt upp Israel till områdets kärnvapenmakt. Och hur hårt Iraks civilbefolkning drabbats.

Denna broschyr räddar några av de viktigaste artiklarna ur veckotidningsglömskan. När nu kriget, enligt den sedan länge offentliggjorda tidtabellen, snart skall inledas blir det än viktigare att förstå bakgrunden och drivkrafterna.

Först och främst för att kunna bygga en så bred och stark anti-krigsrörelse som möjligt för att om möjligt förhindra kriget och, om och när det fjärrstyrda helvetet släpps löst över Iraks folk, tvinga fram ett slut så fort som möjligt. Men också för att visa orsakerna till detta och andra krig: den imperialistiska världsordningen. Ett maktsystem som om och om igen kommer att skapa nya krig så länge politikerna i världens mäktiga stater går storbolagens ärenden.

Vi hoppas att denna broschyr kan bli ett litet bidrag både i fredsrörelsen och i kampen för att bryta denna omänskliga världsordning.

Göteborg 19 januari 2003 Lars Henriksson

Resolution tagen vid Europas Sociala Forum i Florens i november 2002:

Till Europas medborgare:

Tillsammans kan vi stoppa kriget

Vi, Europas sociala folkrörelse, kämpar för sociala rättigheter och rättfärdighet, för demokrati och mot varje slags förtryck. Vi står för en värld i mångfald, för frihet och ömsesidig respekt.

Vi anser att detta krig, oberoende av om det har FN:s stöd eller inte, blir en katastrof för Iraks befolkning, som redan lider av handelsstoppet och av Saddam Husseins regim, liksom för folken i Mellanöstern.

Alla som anser att internationella konflikter ska lösas demokratisk och politiskt bör ta avstånd från ett krig, som kan leda till en global katastrof.

Det finns ett massivt motstånd i hela Europa. Hundratusenden har redan demonstrerat för freden.

Vi uppmanar folkrörelserna och Europas medborgare att samordna sitt motstånd mot kriget och ta de första stegen med att

1. från och med nu organisera ett folkligt motstånd mot ett angrepp på Irak
2. på krigsutbrottets dag x protestera och omedelbart organisera landsomfattande demonstrationer för den påföljande lördagen.
3. påbörja organiseringen av stora anti-krigsdemonstrationer i alla huvudstäder till den 15 februari 2003.

Vi kan förhindra detta krig!

Europas Sociala Forum vid mötet i Florens den 10 november 2002

Se även appellen Mot kriget i Irak som Europas Sociala Forum tog vid ett förberedande möte den 8 september 2002, och som undertecknats av många fackföreningar. Se uttalandet från Socialistiska Partiets verkställande utskott Nej till den svenska regeringens uppslutning bakom Bush krigspolitik. Bägge finns i: *Internationalen* nr 39/02.